

عرضه ۸ عنوان کتاب جدید رهبر انقلاب به زبان عربی

رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در لبنان ترجمه عربی هشت عنوان کتاب جدیدالانتشار رهبر معظم انقلاب را با عناوین عفاف و حجاب در سبک زندگی ایرانی اسلامی، الگوی زن، زن و خانواده، جایگاه و مسائل زنان در فرهنگ اسلام و تجدد، دو امام مجاهد، گفتاری در باب صبر، حماسه امام سجاد (ع) و قرارگاه‌های فرهنگی منتشر کرد. بعد از انقلاب شاهد برخوردهای افراطی و تفریطی در زمینه حجاب و عفاف

بوده‌ایم. بسیاری از حرکت‌هایی که در این زمینه صورت گرفته است، برخوردهای احساسی، موردی، مقطعی، دفعی و ضربتی بوده است. درحالی‌که حجاب، مقوله‌ای فرهنگی است و هرگونه اشاعه و تصمیم‌گیری و تبلیغ درباره آن و در مورد آن، باید تدریجی، مستمر، عمیق، همه جانبه و مدبرانه باشد. افراد در این زمینه نباید سلیقه‌ای عمل کنند، بلکه برای نحوه برخورد با آن باید استراتژی واحدی حاکم باشد. در استخراج، گردآوری

و دسته‌بندی سخنان رهبری و ارائه آن تمامی سخنرانی‌ها و پیام‌های ایشان درباره زنان، از آغاز پیروزی انقلاب اسلامی تا سال ۱۳۹۲، حتی سخنانی که بعضا رسانه‌ای نشده است، مانند توصیه‌هایی که هنگام خواندن خطبه عقده به جوانان داشته‌اند اما در مخزن اسناد دفتر رهبری موجود بوده، مورد بررسی قرار گرفته است که حجم گسترده آنها، توجه و اهتمام رهبر معظم انقلاب را نسبت به مسائل زنان نشان می‌دهد./ مهر

تغییرات در فرم و قالب رسانه‌ها در عرصه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی تأثیرات عمیقی می‌گذارد و تئاتر به‌عنوان یکی از رشته‌های هنری که ارتباط بی‌واسطه با مخاطب دارد، از این قاعده مستثنا نیست.

همان‌گونه که پیدایش رسانه‌های مبتنی بر وب بر افزایش تبلیغات و به تبع آن مخاطب تئاتر مؤثر بوده، پیدایش شبکه‌های اجتماعی بر تغییر ترکیب ذائقه مخاطب و به تبع آن سلیقه هنرمندان تئاتر، تأثیرات غیرقابل انکاری داشته است.

عدم آمادگی جریان تئاتر کشور و مسئولان نظارتی و هدایتگران عرصه تئاتر برای رشد مخاطب تئاتر بر اثر پیدایش شبکه‌های اجتماعی و عوامل دیگر در دهه اخیر، باعث پیدایش نوعی تنزل سلیقه و ابتذال در تئاتر کشور شده است. حمایت رسانه‌های رسمی از تئاتر ارزشمند و مسأله‌محور می‌تواند به کادرسازی و الگوسازی در تئاتر کشور و اصلاح بخشی از آسیب‌های دهه اخیر بینجامد.

پدیدارشناسی شبکه‌های اجتماعی

ورود رسانه به هر عرصه‌ای باعث تغییرات ماهوی و عرضی در آن شده است، به‌طور مثال اختراع ضبط صوت از یک طرف بر شیوه‌های تولید و توزیع موسیقی تأثیر گذاشت و از طرف دیگر بر محتوا و شیوه‌های صداسازی، تحریروها....

در عرصه تئاتر هم پدیدار شدن رسانه‌های مختلف در سطوح گوناگون، چه عمیق و ماهوی و چه جزئی و سطحی بر تئاتر تأثیری گذارده است. به‌طور مثال با پیدایش تلویزیون از یک‌طرف استفاده از تبلیغات بر مخاطبان تئاتر افزوده و افشار جدیدی را به مخاطبان اضافه کرد و از سوی دیگر قالب جدیدی به نام تله‌تئاتر پدید آمد که در آن به خاطر قطع ارتباط زنده و اضافه شدن قاب بندی دوربین و کارگردانی تلویزیونی تغییرات ماهوی نسبت به تئاتر صحنه‌ای را شاهد بودیم. در عصر حاضر مهم‌ترین تغییر در رسانه‌ها پدیدار شدن شبکه‌های اجتماعی است. شبکه‌های اجتماعی از یک جهت خود به‌عنوان رسانه‌های غیرمتمرکز و غیررسمی تأثیری را در عرصه‌های مختلف داشته و از سوی دیگر رسانه‌های رسمی را به واکنش وادار کرده و در نوع فعالیت آنها تأثیری داشته است. مهم‌ترین رخداد سال‌های اخیر در حوزه تئاتر این بود که تبلیغات تئاتر بیشتر در بستر شبکه‌های اجتماعی متمرکز شد، با این رخداد حجم تبلیغات بالا رفته و ارتباط مستقیم بین مخاطبان و گروه‌های تئاتری برقرار شد اما همین امر باعث شد تبلیغات از رسانه‌های رسمی به رسانه‌های غیررسمی و بدون امکان نظارت نهادهای مسئول، منتقل شود. در این فرصت سعی داریم تا تأثیرات انتقال تبلیغات از رسانه‌های رسمی به غیررسمی را در محتوا، فرم و حواشی تئاتر کشور بررسی‌کنیم.

برش

تئاتر و مقوله‌ای مسأله‌محور

یکی از ویژگی‌هایی که یک اثر هنری را متمایز می‌کند، مسأله‌محوری آن اثر است. داشتن مسأله و مسأله عمیق و ارزشمند یک اثر دراماتیک را متمایز می‌کند؛ وقتی به تماشای یک اثر هنری می‌نشینیم که مسأله عمیق‌تری دارد، بنابراین هم لذت عمیق‌تری می‌بریم و هم پالایش روانی ماندگارتری در ما رخ می‌دهد. بین یک اثر هنری که مسأله‌محوری آن عشق، توحید، عدالت، مبارزه با جهل و ... است با اثری که مسأله‌ای ندارد با مسأله‌اش در حد غرایزی مانند خشم و شهوت تقلیل پیدا کرده است، تفاوت‌های معناداری وجود دارد؛ تحت تأثیر

نویسنده و روزنامه‌نگار پیشکسوت درگذشت

اکبر خلیلی، داستان‌نویس و روزنامه‌نگار در ۷۷ سالگی درگذشت.

اکبر خلیلی متولد سال ۱۳۲۵ در تهران بود و تحصیلات خود را تا مقطع دیپلم در رشته ادبی ادامه داد. در سال‌های جنگ تحمیلی از خبرنگاران جنگ بود. همچنین از اعضای انجمن روزنامه‌نگاران مسلمان بود. او علاوه بر دبیری سرویس ادبی روزنامه جمهوری اسلامی با روزنامه‌های کیهان و جوان نیز همکاری داشته است.

از بین آثار اکبر خلیلی رمان «ترکه‌های درخت آبالو» جایزه‌هایی را از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در حوزه دفاع مقدس دریافت کرده است. گام به گام با انقلاب (اسلامی)، گام به گام با انقلاب (انقلاب ۲)، نون تافتون، چرا یکی شاهزاده می‌شود، کتاب سفر به سرزمین سدر و زیتون، خروس تاج‌دار است و کعبه هفتاد از دیگر آثار این نویسنده است. خلیلی مانند محمود گل‌لدره‌ای نویسنده‌ای پیشگام برای انقلاب بود و زمان مراسم تشییع و خاکسپاری او متعاقبا اعلام می‌شود./ ایرنا

بازی‌های شگفت‌انگیز در «تازه‌های تئاتر» فجر

«تازه‌های تئاتر ایران» یکی از بخش‌های صحنه‌ای چهل‌ودومین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر است که نمایش‌های راه‌یافته به آن، از اول بهمن ۱۴۰۱، رقابت خود را با دیگر آثار صحنه‌ای این رویداد آغاز خواهند کرد.

مهرداد کوروش‌نیا، نویسنده و کارگردان تئاتر، یکی از اعضای هیأت انتخاب این بخش بود که در ارزیابی آثاری که دیده است، گفت: نزدیک به ۵۰ کار را در این بخش دیدیم که تنوع موضوعی گسترده و تفاوت شیوه‌های اجرایی آنها جلب توجه می‌کرد. دلیل این دوویژگی هم، گستردگی جغرافیایی آثار رسیده و همین‌طور حضور نسل‌های مختلف تئاتری است. بازیگرهای خیلی خوبی را دیدیم که با تلاش و پشتکار و با انگیزه کار می‌کنند. واقعا افتخارآفرین است این‌همه نیروی جوان، فعال، پرانرژی و باانگیزه در تئاتر کشور هستند و در بازیگری به‌طور شگفت‌انگیزی خود را نشان می‌دهند. درعوض آن چیزی که پاشنه‌آمیل آثار این بخش به‌شمار می‌آید، ضعف در متون است. دلش هم این است که در کلیت تئاتر کشور، اهمیت، وقت، انرژی و هزینه کمی برای نویسنده و متن قائل می‌شویم./ مهر

دیدگاه

تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر تئاتر

با آغاز دهه ۹۰ با فراگیری شبکه‌های اجتماعی به سرعت تبلیغات تئاتر به سمت این رسانه‌ها حرکت کرد و در کمتر از چند سال اینستاگرام به عنوان اصلی‌ترین رسانه تئاتر ایران مطرح شد؛ به‌گونه‌ای که وقتی در سال‌های ۹۶ و ۹۸ مدت کوتاهی اینترنت بین‌الملل قطع شد، تئاتر به‌طور کامل تعطیل شد و در سال ۱۴۰۱ این تعطیلی با فیلتر شدن اینستاگرام، چند ماهی تداوم داشت و تنها با فراگیری شدن VPN و بازگشت رونق به اینستاگرام بود که بار دیگر فروش تئاتر رونق گرفت.

مخالفتان شبکه‌های اجتماعی، ابتذال و ترویج فساد اخلاقی را به عنوان دلیل این مخالفت بیان می‌دارند. در عرصه هنر تئاتر نیز می‌توان عنوان ابتذال را به صورت روشن و قابل تحلیل نتیجه تأثیرات شبکه اجتماعی

شبکه‌های اجتماعی، در مسأله‌محوری نمایش‌ها ابتذال مضاعفی حاکم شده و بسیاری از نمایش‌ها هیچ مسأله مهمی ندارند و مخاطب در نهایت، احساس پوچی و وقت‌گذرانی از تماشای آثار دارد.

نتیجه‌گیری و تحلیل نهایی رسانه همواره عرصه‌های مختلف هنر را تحت تأثیر قرار داده است. رسانه‌های جدید و تعاملی مانند شبکه اجتماعی اما به‌واسطه ذات تعاملی و نداشتن استانداردهای فنی و محتوایی از آزادی بیشتری در ارائه محتوا برخوردار بوده و چار ابتذال معنایی و فرمی شده اند و این ابتذال در عرصه‌های مختلف به خصوص در تئاتر تأثیر داشته است. از آنجاکه تبلیغات تئاتر در ۱۰ سال گذشته مبتنی بر فضای اینستاگرام بوده است این رشته هنر بیشترین تأثیر را از تغییرات رسانه‌ای

داشته و از حیث محتوا و فرم آسیب جدی دیده است به‌گونه‌ای که با سرعت به سمت ابتذال حرکت کرده است. به هر حال نمی‌توان استفاده هیچ رشته هنری یا هر صنفی از یک رسانه را محدود کرد و اساس ایجاد محدودیت و ممیزی در عصر حاضر چندان توفیقی نخواهد داشت؛ اما ضمن نظام‌مند کردن نظارت محتوایی تئاتر، ارائه خدمات ویژه توسط رسانه‌های رسمی مانند صداوسیما و خبرگزاری‌های مهم به آثار ارزشمند می‌تواند به اصلاح فضای تئاتر و الگوسازی از آثار مسأله‌محور بینجامد.

آسیب‌شناسی مخاطبان تئاتر در روزگار شبکه‌های اجتماعی

سقوط سلیقه مخاطب تئاتر

سلب‌ریتی‌ها و فراموشی اصالت درام

دانش، اولین نتیجه قرار گرفتن اینستاگرام به عنوان بستر تبلیغات تئاتر این بود که بین گروه‌های تازه‌کار و غیرحرفه‌ای و بزرگان و هنرمندان صاحب مکتب، یک تساوی اولیه برقرار بود و حتی بالعکس، افراد کم‌سواد و بی‌هنر در بستر شبکه‌های اجتماعی هم وقت بیشتری برای فعالیت داشته و هم امکان خودنمایی با استفاده از جذابیت‌های مبتذل را داشتند؛ در حالی‌که هنرمندان اصیل‌تر به واسطه اشتغالات جدی، کمتر در این فضا فعال بوده و به‌قواعد این شبکه ناآشنا تر بودند؛ لذا موازنه موفقیت تبلیغات و فروش گیشه که سال‌ها در اختیار بزرگان تئاتر بود، در این دهه به نفع گروه‌های غیرحرفه‌ای‌تر به هم خورد، تاجایی که برخی آثار ارزشمند و فاخر با شکست گیشه مواجه شده یا برخی هنرمندان قدیمی دست به دامن بازیگران و گروه‌های جوان‌تر شدند تا بتوانند به حیات خود ادامه دهند.

تأثیر دیگر اینستاگرام در عرصه تئاتر، مستقیم‌با الگوریتم فعالیت این پلتفرم برمی‌گردد، ساختار شبکه‌های اجتماعی به خصوص اینستاگرام بر سلب‌ریتی‌سازاری استوار است. افراد مشهور با گرفتن تیک آبی و تایید هویت می‌توانند مخاطب بیشتری را با سرعت بالا جذب کنند باالطبع مطالب این افراد نیز بازدید بالاتری را جذب می‌کند؛ لذا حضور هرکدام از این چهره‌ها در یک نمایش می‌توانست موفقیت تبلیغاتی و تجاری آن اثر را تضمین کند، پس پای سلب‌ریتی‌های بی‌بزرگان و حتی نابازیگران مشهور در فضای مجازی به تئاتر باز شده و این افراد جای بازیگران توانمند و اصیل را گرفتند.

دانش، اولین نتیجه قرار گرفتن اینستاگرام به عنوان بستر تبلیغات تئاتر این بود که بین گروه‌های تازه‌کار و غیرحرفه‌ای و بزرگان و هنرمندان صاحب مکتب، یک تساوی اولیه برقرار بود و حتی بالعکس، افراد کم‌سواد و بی‌هنر در بستر شبکه‌های اجتماعی هم وقت بیشتری برای فعالیت داشته و هم امکان خودنمایی با استفاده از جذابیت‌های مبتذل را داشتند؛ در حالی‌که هنرمندان اصیل‌تر به واسطه اشتغالات جدی، کمتر در این فضا فعال بوده و به‌قواعد این شبکه ناآشنا تر بودند؛ لذا موازنه موفقیت تبلیغات و فروش گیشه که سال‌ها در اختیار بزرگان تئاتر بود، در این دهه به نفع گروه‌های غیرحرفه‌ای‌تر به هم خورد، تاجایی که برخی آثار ارزشمند و فاخر با شکست گیشه مواجه شده یا برخی هنرمندان قدیمی دست به دامن بازیگران و گروه‌های جوان‌تر شدند تا بتوانند به حیات خود ادامه دهند.

تأثیر دیگر اینستاگرام در عرصه تئاتر، مستقیم‌با الگوریتم فعالیت این پلتفرم برمی‌گردد، ساختار شبکه‌های اجتماعی به خصوص اینستاگرام بر سلب‌ریتی‌سازاری استوار است. افراد مشهور با گرفتن تیک آبی و تایید هویت می‌توانند مخاطب بیشتری را با سرعت بالا جذب کنند باالطبع مطالب این افراد نیز بازدید بالاتری را جذب می‌کند؛ لذا حضور هرکدام از این چهره‌ها در یک نمایش می‌توانست موفقیت تبلیغاتی و تجاری آن اثر را تضمین کند، پس پای سلب‌ریتی‌های بی‌بزرگان و حتی نابازیگران مشهور در فضای مجازی به تئاتر باز شده و این افراد جای بازیگران توانمند و اصیل را گرفتند.

تأثیر دیگر اینستاگرام در عرصه تئاتر، مستقیم‌با الگوریتم فعالیت این پلتفرم برمی‌گردد، ساختار شبکه‌های اجتماعی به خصوص اینستاگرام بر سلب‌ریتی‌سازاری استوار است. افراد مشهور با گرفتن تیک آبی و تایید هویت می‌توانند مخاطب بیشتری را با سرعت بالا جذب کنند باالطبع مطالب این افراد نیز بازدید بالاتری را جذب می‌کند؛ لذا حضور هرکدام از این چهره‌ها در یک نمایش می‌توانست موفقیت تبلیغاتی و تجاری آن اثر را تضمین کند، پس پای سلب‌ریتی‌های بی‌بزرگان و حتی نابازیگران مشهور در فضای مجازی به تئاتر باز شده و این افراد جای بازیگران توانمند و اصیل را گرفتند.

تأثیر دیگر اینستاگرام در عرصه تئاتر، مستقیم‌با الگوریتم فعالیت این پلتفرم برمی‌گردد، ساختار شبکه‌های اجتماعی به خصوص اینستاگرام بر سلب‌ریتی‌سازاری استوار است. افراد مشهور با گرفتن تیک آبی و تایید هویت می‌توانند مخاطب بیشتری را با سرعت بالا جذب کنند باالطبع مطالب این افراد نیز بازدید بالاتری را جذب می‌کند؛ لذا حضور هرکدام از این چهره‌ها در یک نمایش می‌توانست موفقیت تبلیغاتی و تجاری آن اثر را تضمین کند، پس پای سلب‌ریتی‌های بی‌بزرگان و حتی نابازیگران مشهور در فضای مجازی به تئاتر باز شده و این افراد جای بازیگران توانمند و اصیل را گرفتند.

قاب

کریم مجتهدی درگذشت

کریم مجتهدی، استاد پیشکسوت فلسفه در ۹۳سالگی از دنیا رفت.

مراسم تشییع پیکر این چهره ماندگار فلسفه در سال ۱۳۸۰، امروز از ساعت ۹ صبح در ساختمان مرکزی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار می‌شود و سپس پیکر او برای خاکسپاری به بهشت زهرا(س) منتقل خواهد شد. کریم مجتهدی متولد دهم شهریور ۱۳۰۹ در تبریز بود و از کتاب‌هایش می‌توان به فلسفه نقادی کانت، فلسفه، در قرون وسطی، دکارت و فلسفه او، پدیدارشناسی روح بر حسب نظر هگل، داستایفسکی: آثار و افکار، افکار کانت، آشنایی ایرانیان با فلسفه‌های جدید غرب، مقدمه بر الشاعر صدرالمآلهین شیرازی؛ ملصدا،ر فلسفه در آلمان، فلسفه در دوره تجدید حیات فرهنگی غرب، سه‌رودی و افکار او فیلسوف دانشجو است اشاره کرد.

رسانه‌های اجتماعی و محتوای تئاتر

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های رسانه‌های اجتماعی عنصر تقلید است؛ کافای است یک اثر هنری موسیقی پاپ یا پدیده‌ای اجتماعی در شبکه‌های اجتماعی به اصطلاح «وایرال» شود تا بلافاصله بخش اعظمی از مخاطبان به تقلید از آن برخاسته و سعی در دیده شدن بیشتر، کنند؛ این پدیده در تئاتر هم تأثیر مستقیم دارد. با دیده شدن اثر نمایشی با یک موضوع خاص و تکرار آن در شبکه‌های اجتماعی به سرعت سایر هنرمندان به تقلید از آن پرداخته و سعی در تولید اثر مشابه یا استفاده از عناصر مشابه دارند؛ لذا با موفق شدن آثاری با موضوع خیانت، رابطه‌های نامشروع و... در ابتدای دهه نود به سرعت این موضوعات در تئاتر نیز گسترش یافت و به بخش مهمی از محتوای تئاتر کشور تبدیل شد. بی‌حوصلگی و عجول بودن مخاطب نیز یکی از نتایج رشد شبکه‌های اجتماعی است. مخاطب شبکه‌های اجتماعی حوصله خواندن مطالب طولانی یا فیلم‌های بلند را ندارد. برخی شبکه‌های اجماعی بسترهایی برای بارگذاری فیلم‌های ۳۰ تا ۹۰ ثانیه‌ای را به عنوان شاخصه اصلی خود فراهم کردند.

پلتفرم‌هایی مانند توییتر یا x نیز مینا را بر کوتاه‌گویی گذاشتند و همین امر نشانه این بود که از یک طرف این شبکه‌ها متوجه کم‌حوصلگی انسان معاصر هستند و از طرف دیگر بر این امر دامن می‌زنند؛ مینا قرار دادن این بی‌حوصلگی در تئاتر یعنی این‌که چالش و کشمکش را که مبنای درام است کم کرده و ساده‌گویی و سطحی‌نگری و جذابیت‌های غیر از درام را جایگزین آن کنیم؛ لذا همزمان نمایش‌های گیشه‌پسند کوتاه شده و به زیر یک ساعت تقلیل پیدا کرد و هم فرم این نمایش‌ها از کشمکش و جدال که ذات درام است، به جذابیت‌هایی مانند متل‌گویی، ناسازگویی، تحریکات جنسی و... گرایش پیدا کرد.